

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ В ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Освітня програма	Право
Заняття	II семестр
Лекції	2 години
Практичні	1 година
Кількість кредитів	4
Мова викладання	Українська

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Фоменко Андрій Євгенович
Науковий ступінь	Доктор юридичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Професор кафедри публічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
Контакти	FomenkoA@nmu.one
E-mail	FomenkoA@nmu.one
Персональна сторінка	GoogleScholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=mxPQpGsAAAAJ&hl=uk
Консультації	ауд.10/303, 2 години на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри)
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра публічного права, 49005 м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх, ауд. 303
Онлайн-консультації	електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів) FomenkoA@nmu.one

1. МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів відповідних дисциплінарних компетентностей, які в свою чергу впливають на формування професійних компетентностей по організації діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування

Компетентності за освітньою програмою:

– здатність здійснювати професійну діяльність і приймати обґрунтовані рішення, керуючись засадами соціальної відповідальності, правових та етичних норм;

– здатність використовувати в професійній сфері знання положень нормативно-правових документів, що забезпечують протидію злочинам в економічній сфері.

Нормативний зміст, сформульований у термінах результатів навчання:

– уміти здійснювати професійну діяльність і приймати обґрунтовані рішення, керуючись засадами соціальної відповідальності, правових та етичних норм;

– уміти використовувати в професійній сфері знання положень нормативно-правових документів, що забезпечують протидію злочинам в економічній сфері.

Результати вивчення навчальної дисципліни «Правове регулювання протидії злочинів в економічній сфері» згідно з вимогами освітньої програми:

знати:

1) на понятійному рівні:

– понятійно-категоріальний апарат правового регулювання діяльністю правоохоронних органів у сфері протидії злочинності;

– специфіку правового регулювання протидії злочинам у певних сферах економіки;

– світовий досвід протидії злочинам у сфері економіки;

– концепції і напрями вдосконалення правового регулювання й організації діяльності правоохоронних органів щодо протидії злочинам у сфері економіки.

2) на фундаментальному рівні:

– теоретико-методологічні засади правового регулювання (функції, методи, принципи) та закономірності протидії злочинам у сфері економіки;

– законодавчу та нормативно-правову базу діяльності правоохоронних органів щодо протидії злочинам у сфері економіки.

3) на практично-творчому рівні:

– юридичні норми для подальшого вдосконалення законодавства України, яке врегульовує питання відповідальності за протиправні діяння економічного характеру;

– види злочинів проти власності; злочинів, у сфері господарської діяльності; у кредитно-фінансовій сфері та корупційних злочинів;

– організацію роботи правоохоронних органів щодо протидії злочинам у сфері економіки;

– заходи правового впливу у разі виявлення факту вчинення економічного правопорушення, яке порушує інтереси фізичної або юридичної особи.

вміти:

1) на репродуктивному рівні:

– відтворювати основні поняття та категорії організації діяльності правоохоронних органів щодо протидії злочинам у сфері економіки;

– узагальнювати вітчизняний та світовий досвід протидії злочинам у сфері економіки;

– вирішувати тести та виконувати індивідуальні завдання.

2) на алгоритмічному рівні:

- застосовувати загальні та спеціальні алгоритми аналізу і оцінювання діяльності щодо протидії економічним злочинам;
- надавати кваліфіковані правові консультації, роз'яснення та інші види правової допомоги щодо захисту порушених прав унаслідок вчинення правопорушень у сфері економіки;
- визначати основні проблеми у протидії економічним правопорушенням, корупції та організованій злочинності і формулювати пропозиції щодо їх розв'язання;
- кваліфіковано оцінювати своєчасність та ефективність вжитих державою заходів правового характеру з метою протидії економічним злочинам та протидії іншими видам правопорушень у сфері економіки.

3) на евристичному рівні:

- аналізувати і коментувати нормативно-правові акти, які регулюють питання протидії злочинам у сфері економіки.

4) на творчому рівні: вичерпно, логічно і творчо викладати інформацію в усній і письмовій формі, ґрунтовно висловлюватись та дискутувати, використовуючи набуті дисциплінарні компетентності з правового регулювання протидії злочинам у сфері економіки.

2. НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ**ТЕМА 1. Загальні положення про кримінальну відповідальність та проблеми протидії злочинам в економічній сфері**

Поняття законності та правопорядку. Кримінальна відповідальність. Злочини та інші економічні правопорушення: поняття, критерії розмежування, підстави відповідальності. Юридичний склад економічного правопорушення. Родовий та безпосередній об'єкти правопорушення в сфері економіки, його предмет. Об'єктивна сторона складу економічних правопорушень. Суб'єкт економічних правопорушень: поняття, ознаки. Поняття й ознаки спеціального суб'єкта правопорушень у сфері економічної діяльності. Суб'єктивна сторона економічних правопорушень. Формальні і матеріальні склади правопорушень у сфері економіки. Триваючі, продовжувані та складені економічні правопорушення.

Основні причини й умови правопорушень у сфері економічної діяльності. Роль кримінального законодавства в забезпеченні нормальних умов для економічного життя держави. Форми і методи протидії державних органів економічній злочинності. Місце правоохоронних органів у цій діяльності. Підвідомчість порушення кримінальних справ по економічних злочинах. Позбавлення права займати певні посади або займатися певною діяльністю: характеристика виду покарання та значення для протидії

економічним правопорушенням.

ТЕМА 2. Протидія злочинам проти власності

Власність та її форми як основа існування економічних правопорушень й організованої злочинності. Засоби захисту власності та економічних відносин у державі різними галузями законодавства. Поняття й класифікація злочинів проти власності. Корисливі злочинні посягання на власність. Загальна характеристика і види корисливих злочинів, пов'язаних з оберненням чужого майна на користь винного або інших осіб. Кваліфіковані та особливо кваліфіковані види цих злочинів. Відмежування злочинів цієї групи від суміжних складів злочинів та інших правопорушень. Корисливі злочини, не пов'язані з оберненням чужого майна на користь винного чи інших осіб. Некорисливі злочинні посягання на власність. Перспективи розвитку законодавства про відповідальність за правопорушення проти власності.

ТЕМА 3. Протидія злочинам у сфері підприємництва, конкурентних відносин та іншої діяльності господарюючих суб'єктів

Поняття підприємницької діяльності та її ознаки. Загальні положення про правопорушення у галузі підприємницької діяльності. Порушення порядку зайняття підприємницькою діяльністю. Незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва. Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом. Відповідальність за порушення правил здачі дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння. Зайняття забороненими видами підприємницької діяльності. Зайняття гральним бізнесом. Фіктивне підприємництво. Підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб-підприємців.

Правопорушення у сфері конкурентних відносин. Відповідальність за недобросовісну конкуренцію. Зловживання монопольним становищем на ринку. Укладення між підприємцями неправомірних угод, спрямованих на встановлення (підтримання) монопольних цін. Дискримінація підприємців органами влади і управління. Примушування до антиконкурентних узгоджених дій. Протидія законній підприємницькій діяльності. Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару. Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну таємницю, та розголошення комерційної таємниці. Протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації. Перспективи розвитку законодавства щодо відповідальності за правопорушення у сфері підприємницької діяльності.

ТЕМА 4. Протидія злочинам у сфері використання фінансових

ресурсів та обігу цінних паперів

Загальні положення про правопорушення, які посягають на інтереси споживачів. Порухення правил торгівлі і надання послуг. Порухення порядку проведення розрахунків зі споживачами. Обман покупця чи замовника. Порухення законодавства про захист прав споживачів. Введення в обіг або реалізація продукції, яка не відповідає вимогам стандартів. Фальсифікація засобів вимірювання. Незаконне виготовлення, збут або використання державного пробірною клейма. Умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції. Відповідальність за порухення митних правил. Відмежування порухень митних правил від контрабанди. Перспективи розвитку законодавства про відповідальність за злочину у сфері використання фінансових ресурсів та обігу цінних паперів.

ТЕМА 5. Протидія злочинам у сфері кредитно-фінансової, банківської і бюджетної систем України

Загальна характеристика правопорушень у кредитно-фінансовій сфері. Відповідальність за виготовлення, збут та використання підроблених грошей і цінних паперів. Розміщення цінних паперів без реєстрації їх випуску, підроблення документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів, приховування інформації про діяльність емітента та інші правопорушення на ринку цінних паперів. Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення. Підроблення проїзних квитків і знаків поштової оплати. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Незаконне виготовлення та збут підакцизних товарів. Незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених марок акцизного податку чи контрольних марок.

Доведення банку до неплатоспроможності. Шахрайство з фінансовими ресурсами. Порухення правил про валютні операції, приховування валютної виручки. Незаконне відкриття або використання за межами України валютних рахунків. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Відповідальність за порухення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

ТЕМА 6. Протидія злочинам у сфері приватизації державного та комунального майна

Поняття приватизації, її суб'єкти. Види правопорушень, котрі посягають на порядок приватизації державного і комунального майна. Правопорушення, пов'язані з приватизацією. Незаконні дії щодо приватизаційних паперів. Недотримання особою обов'язкових вимог щодо приватизації державного,

комунального майна або підприємств та їх подальшого використання. Незаконна приватизація державного, комунального майна; відмежування цього посягання від злочинів проти власності. Перспективи розвитку законодавства щодо відповідальності за правопорушення у сфері приватизації державного та комунального майна.

ТЕМА 7. Основні напрямки протидії корупційним злочинам у сфері економіки

Загальна характеристика службових правопорушень в економічній сфері. Поняття корупції; фактори, що сприяють активізації корупційних діянь. Суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення. Поняття корупційного злочину. Проблеми кваліфікації корупційних і пов'язаних з корупцією правопорушень. Поняття та види злочинів у сфері службової діяльності. Злочини, пов'язані з одержанням і наданням неправомірної вигоди. Провокація підкупу. Суб'єкти цих злочинів. Інші злочини у сфері службової діяльності. Службове підроблення і службова недбалість. Незаконне збагачення. Відмінність зловживання владою або службовим становищем від перевищення влади або службових повноважень. Правове визначення організованої злочинної діяльності. Система органів, які здійснюють протидію організованій злочинності та корупції. Тіньова економіка як економічна основа існування організованої злочинності.

4. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/307 або 10/310 для проведення лекційних та семінарських занять.

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Студент повинен мати активований акаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Office 365.

5. Система оцінювання та вимоги

5.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	Відмінно
74 – 89	Добре
60 – 73	Задовільно
0 – 59	Незадовільно

5.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
Лекції	контрольні завдання за кожною темою	усне опитування, бліц-опитування, тестування	підсумкове тестування	визначення загальної кількості балів за результатами поточних контролів; підсумкове тестування під час заліку
практичні	контрольні завдання за кожною темою	усне опитування, оцінювання презентації виступ-презентація, робота в малих групах, реферат/есе;		
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

5.3. Поточна успішність складається з оцінки за роботу на практичних заняттях (оцінюється 7 тем семінарських занять, що максимально може принести здобувачу вищої освіти 10 балів) і оцінки за самостійну роботу. Отримані бали на семінарських заняттях (максимально 70) та бали за самостійну роботу (максимально 30 балів) є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів з курсу навчальної дисципліни складає 100 балів.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час заліку має право пройти підсумкове тестування.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку).	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 5 балів. Максимальна кількість балів за диференційований залік 100.
---	--

5.4. Оцінювання з курсу навчальної дисципліни «Правове регулювання протидії злочинам в економічній сфері» здійснюється з урахуванням розподілу отриманих балів за відповідний вид навчальної діяльності студента: поточне тестування за окремими темами; опитування; виконання контрольних завдань; виконання самостійної роботи.

Критерії оцінювання за роботу на *практичних заняттях*: 7 тем семінарських занять оцінюються максимально у 10 балів кожне, причому:

9-10 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури, правильна мова викладення матеріалу;

6-8 бали – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії;

3-5 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

2-1 бал – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та

орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

0 балів – відсутність відповіді.

Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійною роботою студента в рамках вивчення навчальної дисципліни «Правове регулювання протидії злочинам в економічній сфері» є підготовка індивідуального завдання. *Індивідуальні завдання* студентів можуть полягати у підготовці есе, рефератів, презентацій, в аналіз практичних ситуацій, підготовці реферативних матеріалів із фахових публікацій, проведенні власних досліджень і апробація їх на конференціях, участь в олімпіадах тощо. Індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань, підвищення рівня підготовки і розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальне завдання оцінюється експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою. Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти.

6. Політика курсу

6.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

6.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office 365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Правове регулювання протидії злочинам в економічній сфері» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно курсу мають надсилатися на університетську корпоративну електронну пошту.

6.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

6.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність або в період епідемій) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за графіком, за погодженням з викладачем.

6.5. Бонуси. Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 5 балів до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

6.6. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Правове регулювання протидії злочинам в економічній сфері».

7. Ресурси і література:

1. Конституція України / <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Сервер Верховної Ради України / www.rada.gov.ua
3. Офіційний сайт Верховної ради України / <http://zakon3.rada.gov.ua>.
4. Президент України. Офіційний веб-портал / www.president.gov.ua
5. Урядовий портал / www.knu.gov.ua
6. Кабінет Міністрів України (всі міністерства і відомства) / www.kmu.gov.ua
7. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
8. Кримінально-процесуальний кодекс: Закон України від 12 квітня 2012 року // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
9. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>
10. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>

11. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7.06.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80>

12. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>

13. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>

14. Рішення Конституційного Суду України від 10 листопада 2011 року № 15-рп/2011 у справі N 1-26/2011 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-11>

15. Андрушко П.П. Кримінальна відповідальність за порушення порядку здійснення господарської діяльності. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 288 с.

16. Александров Ю.В., Дудуров О.О., Клименко В.А. Кримінальне право України. Особлива частина: [підручник] / [Ю. В. Александров, О. О. Дудуров, В. А. Клименко та ін.]; за ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – 3-тє вид., переробл. та допов. – К.: Атіка, 2009. – 221с.

17. Баулін Ю. В., Борисов В. І., Тютюгін В. І. та ін.// Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; За ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х.: Право, 2010. – 454 с.

18. Берзін П.С. Незаконне використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг: аналіз складів злочину, передбаченого ст. 229 КК України: Монографія. – К., 2005. – 316 с.

19. Бойко А. М. Теорія детермінації економічної злочинності в Україні в умовах переходу до ринкової економіки: автореф. дис... д-ра юрид. наук. – Харків: Б. в., 2009. – 40 с..

20. Костенко О. М. Концепція протидії корупційній злочинності в Україні потребує нових підходів: основні тези / Костенко О. М., Бусол О. Ю. - Публічне право № 2 (22) (2016). – с. 143-151.

21. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. – 2 ге вид., перероб. та допов. – Харків : Право, 2018. – 416 с.

22. Шемякін О.В. Протидія і запобігання корупційним злочинам у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.08 / О. В. Шемякін. - К., 2013. - 19 с.